

Sygn. akt VII U 1305/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 listopada 2018 r. w Warszawie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość emerytury i kapitału początkowego

na skutek odwołania A. S.

od następujących decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.:

- z dnia 15 lipca 2015 r. znak: (...)

- z dnia 15 lipca 2015 r. znak: (...) -2015,

- z dnia 14 marca 2016 r. znak: (...) -2015,

- z dnia 15 marca 2016 r. znak: (...)

1. umarza postępowanie w zakresie, w jakim decyzja z dnia 14 marca 2016r. znak: (...) -2015 zmieniła decyzję z dnia 15 lipca 2015 r. znak: (...) -2015 oraz w zakresie, w jakim decyzja z dnia z dnia 15 marca 2016r. znak: (...) zmieniła decyzję z dnia 15 lipca 2015 r. znak: (...)

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt VII U 1305/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 15 lipca 2015 r., znak: (...) -2015 ustalił dla wnioskodawcy A. S. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r., powołując w podstawie prawnej przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270). Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 46,09%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 46,09% przez kwotę bazową, tj. 1.220,89 zł określoną w ustawie powołanej w części I decyzji. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych przyjął okresy składkowe wynoszące 21 lat, 2 miesiące i 4 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 5 lat. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 87.430,97 zł (decyzja z dnia 15 lipca 2015 r., znak: (...)-2015, k. 84-86 a.r.).

Następnie decyzją z dnia 17 lipca 2015 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. przyznał wnioskodawcy A. S. emeryturę od dnia 7 czerwca 2015 r., tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek. W treści ww. decyzji organ rentowy zaznaczył, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podkreślił także, że emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia, organ rentowy uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 85.023,29 zł, kwotę środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 541.136,68 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 253.802,22 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 212,10 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 1.852,72 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura nie podlega podwyższeniu do kwoty minimalnej emerytury z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy poinformował także ubezpieczonego o tym, sprawa może być przedmiotem ponownego rozpoznania po dostarczeniu dokumentacji zawartej w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 15 lipca 2015 r. Jeżeli dokumenty zostaną złożone przed upływem 30 dni od daty otrzymania decyzji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokona przeliczenia wysokości emerytury od daty jej przyznania (decyzja z dnia 17 lipca 2015 r., znak: (...) k. 87-89 a.r.).

W dniu 3 sierpnia 2015 r., odwołanie od powyższych decyzji złożył **A. S.**, domagając się ich zmiany i obliczenia kapitału początkowego oraz ponownego obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem jego faktycznych zarobków uzyskiwanych w następujących okresach czasu: od dnia 5 sierpnia 1976 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r. w ZM (...) w W., od dnia 15 marca 1980 r. do dnia 31 maja 1982 r. w (...) Zakładach (...) w W., od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. z tytułu zatrudnienia na terenie NRD na podstawie umowy międzyrządowej, od dnia 1 sierpnia 1983 r. do dnia 31 października 1986 r. w (...) w W., od dnia 3 listopada 1986 r. do dnia 30 kwietnia 1988 r. w Biurze (...) Mleczarskiego w W., od dnia 1 maja 1988 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. w (...) w W., w latach 1989-1993 przy współprowadzeniu wraz z żoną H. S. (1) działalności gospodarczej, w latach 1994-2015 r. z tytułu prowadzenia własnej jednoosobowej działalności gospodarczej oraz okresu od dnia 1 marca 1993 r. do dnia 31 maja 1994 r. z tytułu zatrudnienia w SM (...) w W.. Odwołujący podał, że wystąpił do Archiwum Państwowego celem uzyskania stosownych zaświadczeń Rp-7, potwierdzających uzyskiwane przez niego wynagrodzenie z 10 najkorzystniejszych lat zatrudnienia. Wskazał także, że domaga się uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia zarobków uzyskiwanych przez niego w okresie od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r. z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) z siedzibą w W., a także, jako okresów nieskładkowych następujących okresów czasu: od dnia 1 października 1973 r. do dnia 20 lutego 1976 r. z tytułu odbywania studiów wyższych na Wydziale Elektrycznym Politechniki (...), od dnia 9 marca 1973 r. do dnia 1 października 1973 r. oraz od dnia 15 września 1975 r. do dnia 17 lutego 1976 r. z tytułu przebywania na dwóch urloпах zdrowotnych, a także okresu przebywania na urlopie wychowawczym od dnia 20 lutego 1976 r. do dnia 5 sierpnia 1976 r. W konkluzji odwołania, A. S. stwierdził, że przy uwzględnieniu wszystkich wymienionych powyżej okresów składkowych i nieskładkowych, wysokość kapitału początkowego oraz świadczenia emerytalnego ulegnie zwiększeniu wobec, czego zmiana przedmiotowych decyzji jest konieczna i uzasadniona (odwołanie z dnia 3 sierpnia 2015 r. k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 września 2015 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 174 ust. 3 w związku z art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270), jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru, w tym przypadku kapitału początkowego, za podstawę

wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Organ rentowy zaznaczył, iż mając na uwadze fakt, że za okresy od dnia 5 czerwca 1976 r. do dnia 29 lutego 1980 r., od dnia 15 marca 1980 r. do dnia 25 maja 1983 r., od dnia 1 sierpnia 1983 r. do dnia 31 października 1986 r., od dnia 3 listopada 1986 r. do dnia 31 stycznia 1990 r., od dnia 1 marca 1993 r. do dnia 4 lipca 1993 r. oraz od dnia 24 lipca 1993 r. do dnia 31 maja 1994 r. ubezpieczony nie przedłożył stosownych dokumentów, stwierdzających wysokość uzyskiwanych wówczas zarobków, do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjął kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Podkreślił także, że zgodnie z treścią art. 116 ust. 5 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń oraz ich wysokość, które zostały określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Stwierdził, że ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na odwołującym w związku, z czym sprawa może być przedmiotem ponownego rozpoznania dopiero po dostarczeniu dokumentacji zawartej w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 15 lipca 2015 r. W dalszej kolejności organ rentowy powołał się na treść przepisu art. 24 ust. 1b pkt. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym od dnia 1 października 1949 r. do dnia 31 grudnia 1949 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego, co najmniej 65 lat i 8 miesięcy. Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 1 powołanej ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Na tej podstawie, organ rentowy stwierdził, że zaskarżoną decyzją z dnia 17 lipca 2015 r. przyznał ubezpieczonemu emeryturę od dnia 7 czerwca 2015 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia wysokości świadczenia na zasadach określonych we wskazanej powyżej regulacji, uwzględniono kwotę składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Mając powyższe na uwadze, organ rentowy stwierdził, że zaskarżone decyzje są prawnie oraz faktycznie uzasadnione (odpowiedź na odwołanie z dnia 1 września 2015 r. k. 3 a.s.).

W oparciu o przedłożone przez ubezpieczonego dodatkowe dokumenty, dotyczące okresów jego zatrudnienia w latach 1980-1989, Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wydał w dniu 14 marca 2016 r. decyzję, znak: (...) -2015, mocą której ponownie ustalił dla wnioskodawcy A. S. kapitał początkowy, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 131.866,46 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1989 r. Wyliczony z tego okresu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 100,17%. W związku z ponownie ustalonym kapitałem początkowym, organ rentowy na mocy kolejnej decyzji z dnia 15 marca 2016 r., znak: END/10/045073561, przeliczył wysokość emerytury ubezpieczonego od dnia 7 czerwca 2015 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Ponownie ustalając wysokość świadczenia, organ rentowy uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 85.023,29 zł, kwotę środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 541.136,68 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 382.793,37 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 212,10 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 2.460,88 zł (decyzja z dnia 14 marca 2016 r., znak: (...) -2015, k. 103-105, decyzja z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...), k. 110-112 a.r.).

W dniu 12 kwietnia 2016 r. ubezpieczony A. S. wniósł odwołanie od decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 marca 2016 r., znak: (...) -2015, oraz z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...) inicjując postępowanie w sprawie o sygn. akt VII U 740/16. W treści powyższego odwołania, ubezpieczony powołał analogiczną argumentację, jak w odwołaniu z dnia 3 sierpnia 2015 r., domagając się ich zmiany i obliczenia kapitału początkowego oraz ponownego obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem jego rzeczywistych zarobków uzyskiwanych w kwestionowanych przez organ rentowy okresach czasu. Odwołujący zaznaczył także, że nie zgadza się liczbą uwzględnionych przez organ rentowy okresów składkowych i nieskładkowych, co niekorzystnie wpłynęło na wysokość należnego mu świadczenia emerytalnego. Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygn. akt VII

U 740/16 ze sprawą niniejszą celem ich łącznego rozpoznania pod wspólną sygn. akt VII U 1305/15 (odwołanie z dnia 12 kwietnia 2016 r. k. 2, zarządzenie z dnia 6 czerwca 2016 r. k. 11v – akta sprawy o sygn. VII U 740/16).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 5 października 2018 r. wydał kolejną decyzję, znak: (...) -2015, mocą której w oparciu o przedłożony dodatkowy dokument w postaci oświadczenia o zarobkach z dnia 20 września 2018 r., ponownie ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 138.982,91 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. z okresu 1980-1998. Wyliczony z tego okresu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 109,06%. Natomiast decyzją z dnia 8 października 2018 r., znak: (...), w związku z ponownie ustalonym kapitałem początkowym organ rentowy przeliczył wysokość emerytury A. S. (decyzja z dnia 5 października 2018 r., znak: (...) -2015, k. 123-125, decyzja z dnia 8 października 2018 r., znak: (...), k. 126-128 a.r.).

W piśmie procesowym z dnia 8 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 477⁽¹³⁾ k.p.c. w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja z dnia 14 marca 2016 r., znak: (...) -2015, została zmieniona przez decyzję z dnia 5 października 2018 r., znak: (...) -2015 i w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...) została zmieniona przez decyzję z dnia 8 października 2018 r., znak: (...) (pismo procesowe z dnia 8 października 2018 r. k. 235 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. S., urodził się w dniu (...) W dniu 25 czerwca 2015 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego. Do powyższego wniosku załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy m.in. w postaci zaświadczenia wystawionego przez Politechnikę (...) D. Ewidencji (...) Sekretariat Szkoły w dniu 26 czerwca 2003 r., potwierdzającego, że w okresie od dnia 1 października 1970 r. do dnia 23 czerwca 1976 r. ubezpieczony odbywał 5-letnie studia dzienne na Wydziale Elektrycznym, uzyskując tytuł magistra inżyniera elektryka. W trakcie odbywania powyższych studiów, ubezpieczony w okresach od dnia 9 marca 1973r. do dnia 1 października 1973 r. oraz od dnia 15 września 1975 r. do dnia 17 lutego 1976 r. przebywał na urloпах zdrowotnych, a w okresie od dnia 20 lutego 1976 r. do dnia 5 sierpnia 1976 r. przebywał na urlopie wychowawczym w związku z koniecznością sprawowania opieki nad małoletnim dzieckiem (wniosek z dnia 25 czerwca 2015 r. k. 1-6, informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 7-12, zaświadczenie z dnia 26 czerwca 2003 r. k. 19 a.r.).

W okresie od dnia 5 sierpnia 1976 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r. ubezpieczony A. S. był zatrudniony w Zakładach (...) z siedzibą w W. na stanowisku mistrza energetyka, a ostatnio także na stanowisku konstruktora ze stawką wynagrodzenia w wysokości 4.300,00 zł plus premia uznaniowa w wysokości do 10% wynagrodzenia zasadniczego oraz 5% dodatku stażowego. W okresie odbywania stażu w powyższym zakładzie pracy w D. Dostaw (...), tj. od sierpnia 1976 r. do października 1976 r. ubezpieczony uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości 2.500,00 zł. Z dniem 30 października 1976 r. ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko referenta ds. inwestycji za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 3.100,00 zł plus dodatek w wysokości 10% wynagrodzenia zasadniczego. Począwszy od dnia 18 lutego 1977r. ubezpieczony zajmował stanowisko mistrza z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 3.700,00 zł plus 500,00 zł dodatku funkcyjnego oraz do 15% premii uznaniowej. Wynagrodzenie za luty 1977 r. zostało przez pracodawcę przeliczone proporcjonalnie do liczby dni w danym miesiącu. Od dnia 1 listopada 1977 r. ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 4.300,00 zł na stanowisku konstruktora plus premia uznaniowa w wysokości do 10% wynagrodzenia zasadniczego (angaż z dnia 30 października 1976 r., umowa z absolwentem szkoły wyższej z dnia 5 sierpnia 1976 r., angaż z dnia 20 kwietnia 1977 r., angaż z dnia 18 lutego 1977 r., angaż z dnia 1 listopada 1977 r., karta obiegowa zmiany z dnia 17 października 1977 r., karta obiegowa zmiany z dnia 18 sierpnia 1979 r. – dokumentacja osobowa odwołującego A. S. k. 26 a.s.).

W okresie od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r. A. S. był zatrudniony w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy Oddział (...) przy ul. (...) w W.. We wskazanym powyżej okresie, ubezpieczony zajmował stanowisko kierownika

produkcji z miesięcznym wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 4.000,00 zł plus dodatek funkcyjny w wysokości 1.800,00 zł i premia regulaminowa w wymiarze 20% wynagrodzenia zasadniczego. W odniesieniu do powyższego okresu zatrudnienia, ubezpieczony nie przedłożył dokumentu Rp-7, tj. zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, jak również jakiegokolwiek innej dokumentacji pracowniczej na podstawie, której możliwe byłoby ustalenie wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymywał w trakcie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy (świadcstwo pracy z dnia 29 lutego 1980 r. k. 22-23 a.r.).

W okresie od dnia 15 marca 1980 r. do dnia 31 maja 1982 r. ubezpieczony A. S. świadczył pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku mistrza. W tym okresie zatrudnienia ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 1980 r. – 62.447,00 zł, za 1981 r. – 92.116,00 zł oraz za 1982 r. – 58.426,00 zł. Następnie w okresie od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. ubezpieczony świadczył pracę na kontrakcie zagranicznym w NRD na podstawie umowy o pracę zawartej z Przedsiębiorstwem (...) und W. G. na stanowisku robotnika obsługującego maszyny. W przypadku wynagrodzenia zastępczego za okres pobytu na kontrakcie zagranicznym, dokumentacja potwierdzająca wysokość zarobków ubezpieczonego A. S. na stanowisku jakie zajmował przed wyjazdem obejmuje całe lata 1982 i 1983, bez wskazania wysokości wynagrodzenia zastępczego za sam okres pobytu na ww. kontrakcie, tj. za okres od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. Po powrocie z kontraktu zagranicznego, ubezpieczony w okresie od dnia 1 sierpnia 1983 r. do dnia 31 października 1986 r. był zatrudniony w Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) z siedzibą w W. na stanowisku starszego inspektora robót elektrycznych. W tym okresie czasu ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 1983 r. – 49.875,00 zł, za 1984 r. – 124.675,00 zł oraz za 1985 r. – 140.800,00 zł i za 1986 r. – 100.283,00 zł. Z kolei w okresie od dnia 3 listopada 1986 r. do dnia 30 kwietnia 1988 r. ubezpieczony wykonywał pracę na rzecz Biura Studiów (...) i w tym okresie czasu pobrał wynagrodzenie w następującej wysokości: za 1986 r. – 60.399,00 zł, za 1987 r. – 454.824,00 zł oraz za 1988 r. – 194.500,00 zł. Kolejny okres zatrudnienia ubezpieczonego datuje się od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. na stanowisku starszego inspektora nadzoru robót elektrycznych w wymiarze, wynoszącym 1/2 etatu. W tym okresie zatrudnienia ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 1988 r. – 597.283,00 zł, za 1989 r. – 2.258.281,00 zł oraz za 1990 r. – 869.197,00 zł (umowa o pracę z dnia 25 maja 1982 r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za okres od dnia 3 listopada 1986 r. do dnia 30 kwietnia 1988 r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 21 stycznia 2016 r. - dokumentacja osobowa odwołującego A. S. k. 26 a.s.).

W dniu 30 stycznia 1990 r. H. S. (2), będąca żoną odwołującego rozpoczęła prowadzenie własnej pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie archiwizacji akt u zleceniodawcy oraz świadczenia usług elektroinstalacyjnych. W latach 1990-1993 ubezpieczony współpracował z żoną przy prowadzeniu ww. działalności gospodarczej i za ten okres czasu odprowadził składki na ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe od podstawy wymiaru w następującej wysokości: za 1990 r. – 4.101.838,00 zł, za 1991 r. – 8.374.553,00 zł, za 1992 r. – 17.614.800,00 zł i za 1993 r. – 3.708.000,00 zł. W okresie od dnia 1 marca 1993 r. do dnia 31 maja 1994 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku pełnomocnika zarządu w zakresie członkostwa mieszkaniowego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W.. W tym okresie czasu A. S. pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 1993 r. – 70.303.600,00 zł oraz za 1994 r. – 17.818.000,00 zł. W okresie od dnia 1 czerwca 1994 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony prowadził własną pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług instalacyjnych. W tym okresie czasu, A. S. odprowadził składki na ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe od podstawy wymiaru w następującej wysokości: za 1994 r. – 18.252.000,00 zł, za 1995 r. – 4.637,20 zł, za 1996 r. – 6.116,77 zł, za 1997 r. – 7.430,11 zł i za 1998 r. – 8.908,05 zł. (poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych k. 53, k. 68 a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 stycznia 2016 r., zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 30 stycznia 1990 r., zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej - dokumentacja osobowa odwołującego A. S. k. 26 a.s.).

W okresie od dnia 1 lutego 2001 r. do dnia 31 lipca 2004 r. ubezpieczony A. S. był zatrudniony w Stołecznym Zarządzie Infrastruktury z siedzibą w W. na stanowisku starszego inspektora technicznego w zakresie utrzymania nieruchomości w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym okresie czasu ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 2001 r. – 33.294,51 zł, za 2002 r. – 35.192,41 zł oraz za 2003 r. – 37.032,12 zł i za 2004 r. – 19.787,32 zł. Następnie w okresie

od dnia 1 lutego 2005 r. do dnia 25 listopada 2006 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku specjalisty ds. budowlanych w wymiarze, wynoszącym 1/2 etatu w Samodzielnym Wojewódzkim Zespole Publicznych Zakładów (...) w W.. W tym okresie czasu ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 2005 r. – 18.224,30 zł i za 2006 r. – 20.599,50 zł. Z kolei w okresie od dnia 1 września 2008 r. do dnia 30 czerwca 2010 r. ubezpieczony był zatrudniony w firmie (...) – Nadzory Budowlane” Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W. na stanowisku inspektora nadzoru. Co do tego okresu zatrudnienia, ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 2008 r. – 20.000,00 zł, za 2009 r. – 50.600,00 zł oraz za 2010 r. – 22.456,32 zł (zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 sierpnia 2004 r., z dnia 26 i 27 stycznia 2016 r. oraz z dnia 5 lipca 2010 r. - dokumentacja osobowa odwołującego A. S. k. 26 a.s.).

Na mocy decyzji z dnia 15 lipca 2015 r., znak: (...)–2015, Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. ustalił dla wnioskodawcy A. S. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r., powołując w podstawie prawnej ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270). Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 46,09%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 46,09% przez kwotę bazową, tj. 1.220,89 zł określoną w ustawie powołanej w części I decyzji. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął okresy składkowe wynoszące 21 lat, 2 miesiące i 4 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 5 lat. Organ rentowy zaznaczył, że mając na uwadze fakt, że za okresy od dnia 5 czerwca 1976 r. do dnia 29 lutego 1980 r., od dnia 15 marca 1980 r. do dnia 25 maja 1983 r., od dnia 1 sierpnia 1983 r. do dnia 31 października 1986 r., od dnia 3 listopada 1986 r. do dnia 31 stycznia 1990 r., od dnia 1 marca 1993 r. do dnia 4 lipca 1993 r. oraz od dnia 24 lipca 1993 r. do dnia 31 maja 1994 r. ubezpieczony A. S. nie przedłożył stosownych dokumentów, stwierdzających wysokość uzyskiwanych wówczas zarobków, do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjął kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 87.430,97 zł (decyzja z dnia 15 lipca 2015 r., znak: (...)–2015, k. 84-86 a.r.).

Następnie w dniu 17 lipca 2017 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wydał decyzję, znak: (...) mocą, której przyznał wnioskodawcy A. S. emeryturę od dnia 7 czerwca 2015 r., tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek. W treści ww. decyzji organ rentowy zaznaczył, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podkreślił także, że emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia, organ rentowy uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, tj. 85.023,29 zł, kwotę środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 541.136,68 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 253.802,22 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 212,10 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 1.852,72 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura nie podlega podwyższeniu do kwoty minimalnej emerytury z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy poinformował także ubezpieczonego o tym, sprawa może być przedmiotem ponownego rozpoznania po dostarczeniu dokumentacji zawartej w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 15 lipca 2015 r. Jeżeli dokumenty zostaną złożone przed upływem 30 dni od daty otrzymania decyzji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokona przeliczenia wysokości emerytury od daty jej przyznania (decyzja z dnia 17 lipca 2015 r., znak: (...), k. 87-89 a.r.).

Od niekorzystnych dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 15 lipca 2015 r. i z dnia 17 lipca 2017 r., ubezpieczony A. S. złożył odwołanie, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 3 sierpnia 2015 r. k. 2 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 24 lutego 2016 r. organ rentowy wskazał, że na podstawie załączonych przez odwołującego kserokopii dokumentów dokonał hipotetycznego wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru

kapitału początkowego za lata 1980-1989, który wyniósł 100,17%. Natomiast ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wartość kapitału początkowego wynosiłaby 131.866,46 zł. Stwierdził przy tym, że z uwagi na fakt nadesłania jedynie kserokopii wskazanych powyżej dokumentów, a nie oryginałów bądź kserokopii poświadczonych za zgodność z oryginałem, brak było podstaw do wydania w tym zakresie stosownej decyzji (pismo procesowe z dnia 24 lutego 2016 r. k. 28 a.s.).

W oparciu o przedłożone przez ubezpieczonego dodatkowe dokumenty, dotyczące okresów jego zatrudnienia w latach 1980-1989, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 14 marca 2016 r. decyzję, znak: (...) -2015, mocą której ponownie ustalił dla wnioskodawcy A. S. kapitał początkowy, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 131.866,46 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1989 r. Wyliczony z tego okresu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 100,17%. W związku z ponownie ustalonym kapitałem początkowym, organ rentowy na mocy kolejnej decyzji z dnia 15 marca 2016r. znak: (...) przeliczył wysokość emerytury ubezpieczonego od dnia 7 czerwca 2015 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Ponownie ustalając wysokość świadczenia, organ rentowy uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 85.023,29 zł, kwotę środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 541.136,68 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 382.793,37 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 212,10 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 2.460,88 zł (decyzja z dnia 14 marca 2016r., znak: (...) -2015, k. 103-105, decyzja z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...), k. 110-112 a.r.).

W piśmie procesowym z dnia 15 kwietnia 2016 r. odwołujący A. S. zakwestionował powyższe decyzje wskazując, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych błędnie naliczył przebyte przez niego okresy składkowe i nieskładkowe, nie uwzględniając m.in. oryginału świadectwa pracy z okresu jego zatrudnienia w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy (...) w W. za okres od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r. Ubezpieczony zaznaczył, że w tym zakresie wielokrotnie występował do różnych Archiwów celem uzyskania oryginalnej dokumentacji pracowniczej z tego okresu czasu jednak z uwagi na fakt, że, począwszy od 1980 r. ww. Spółdzielnia wielokrotnie się przekształcała, nie było możliwości ustalenia właściwego miejsca przechowywania powyższej dokumentacji. Odwołujący wniósł o uwzględnienie przez organ rentowy przedłożonego przez niego świadectwa pracy z dnia 29 lutego 1980 r. z którego wynika, że w tym okresie czasu zajmował on stanowisko kierownika produkcji za miesięcznym wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 4.000,00 zł plus dodatek funkcyjny w wysokości 1.800,00 zł i premia regulaminowa w wymiarze 20% wynagrodzenia zasadniczego. Ubezpieczony nadmienił przy tym, że nie posiada oryginalnego zaświadczenia Rp-7 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, dotyczącego powyższego okresu zatrudnienia, ponieważ oryginalna dokumentacja z tego okresu uległa zniszczeniu po 35 latach jej przechowywania (pismo procesowe z dnia 15 kwietnia 2016 r. k. 37-39, korespondencja k. 43-51 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 13 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., precyzując swoje stanowisko w sprawie wskazał, że na mocy decyzji z dnia 14 marca 2016 r., znak: (...) -2015, do ustalenia kapitału początkowego zaliczony został okres współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej Zakład Usług (...) H. S. (2) od dnia 1 kwietnia 1990r. do dnia 5 kwietnia 1991 r. oraz od dnia 1 lipca 1991 r. do dnia 28 lutego 1993 r. Do stażu zaliczono również okresy prowadzonej przez odwołującego działalności gospodarczej - za które zostały opłacone składki tj. od dnia 1 czerwca 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. oraz od dnia 1 stycznia 1995 r. do dnia 3 grudnia 1998 r. Jednocześnie do podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r. (zatrudnienie w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy Oddział (...)) oraz od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. (zatrudnienie w NRD) zostały przyjęte kwoty minimalnego wynagrodzenia zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy zaznaczył, że nie można przyjąć wynagrodzenia za lata 1982-1983 na podstawie zaświadczenia o wynagrodzeniu z dnia 14 maja 2004 r., ponieważ są tam wskazane zarobki za pełne lata tj. od dnia 1 stycznia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. i od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1983 r., a powinny być wystawione za okresy od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. oraz od dnia 1 stycznia 1983 r.

do dnia 25 maja 1983 r. tj. za okresy faktycznego zatrudnienia na terenie NRD. Z kolei okres sprawowania opieki nad dzieckiem urodzonym w dniu (...) nie został uwzględniony, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił wystarczająco, że przebywał na urlopie wychowawczym, świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 1979 r. i z dnia 29 lutego 1980 r. nie zawiera bowiem informacji o urlopie wychowawczym. Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że w okresie od dnia 5 sierpnia 1976 r. do dnia 29 lutego 1980 r. odwołujący pozostawał w zatrudnieniu i okres ten został uwzględniony do prawa i wysokości emerytury, jako okres składkowy. Zgodnie z art. 7 powołanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS okresami nieskładkowymi zaliczanymi do stażu ubezpieczeniowego jest urlop wychowawczy, urlop bezpłatny udzielony na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem.

W decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 14 marca 2016 r. znak: (...) -2015, zostały, zatem zaliczone następujące okresy składkowe i nieskładkowe: od dnia 1 października 1970 r. do dnia 30 września 1975 r. - okres nieskładkowy - studia, od dnia 5 sierpnia 1976 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r. - okres składkowy - zatrudnienie w ZM (...) w W., od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 - okres składkowy - zatrudnienie w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy Oddziale (...), od dnia 15 marca 1980 r. do dnia 31 maja 1982 r. - okres składkowy - zatrudnienie w (...) Zakładach (...) w W., od dnia 1 czerwca 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. - okres składkowy - zatrudnienie na kontrakcie zagranicznym na terytorium NRD, od dnia 1 sierpnia 1983 r. do 31 października 1986 r. - okres składkowy - zatrudnienie w Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) z siedzibą w W., od dnia 3 listopada 1986 r. do dnia 30 kwietnia 1988 r. - okres składkowy - zatrudnienie w Biurze (...) Mleczarskiego w W., od dnia 1 maja 1988 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r., od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. - okres składkowy - zatrudnienie w (...) w W., od dnia 1 kwietnia 1990 r. do dnia 5 kwietnia 1991 r. oraz od dnia 1 lipca 1991 r. do dnia 28 lutego 1993 r. - współprowadzenie wraz z żoną działalności gospodarczej, od dnia 1 marca 1993 r. do dnia 4 lipca 1993 r. oraz od dnia 24 lipca 1993 r. do dnia 31 maja 1994 r. - okres składkowy - zatrudnienie w SM (...) w W. oraz okres od dnia 1 czerwca 1994 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. - okres składkowy - prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Z kolei, jako okresy nieskładkowe, organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okresy przebywania na zwolnieniach lekarskich: od dnia 16 czerwca 1993 r. do dnia 25 czerwca 1993 r., od dnia 5 sierpnia 1993 r. do dnia 13 sierpnia 1993 r., od dnia 1 października 1993 r. do dnia 8 października 1993 r., od dnia 24 listopada 1993 r. do dnia 18 kwietnia 1994 r. oraz od dnia 1 grudnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 1994 r. oraz okres przebywania na urlopie bezpłatnym od dnia 5 lipca 1993 r. do dnia 23 lipca 1993 r. Organ rentowy podał, że łącznie udokumentowane okresy składkowe wynoszą 21 lat, 2 miesiące i 4 dni (po odliczeniu okresów zasiłków chorobowych), natomiast łącznie udokumentowane okresy nieskładkowe wynoszą 5 lat, 6 miesięcy i 22 dni (pismo procesowe organu rentowego z dnia 13 czerwca 2016 r. wraz z załącznikiem k. 78-79 a.s.).

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2017 r., Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości celem ustalenia, czy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony w decyzji z 14 marca 2016 r. z okresu 1980-1989 został wyliczony z najkorzystniejszych lat biorąc pod uwagę, że wnioskodawca wskazał do wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru świadczenia lata 1979-1988. Sąd zobowiązał również biegłego do sporządzenia opinii na podstawie całej dokumentacji zgromadzonej w aktach sądowych i aktach rentowych odwołującego, z uwzględnieniem jego pism procesowych, dotyczących wyliczeń w zakresie ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia oraz pism procesowych ZUS w zakresie przyjętej liczby okresów składkowych i nieskładkowych na podstawie w oparciu o całość dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy (postanowienie z dnia 26 kwietnia 2017 r. k. 123-124 a.s.).

W opinii z października 2017 r. biegły sądowy z zakresu (...) i finansów (...) wskazał, że wyliczona liczba okresów składkowych wynosi 254, a nieskładkowych 66 i jest taka sama, jak wyliczona przez organ rentowy. Biegły podkreślił, że w przypadku wynagrodzenia zastępczego za okres zatrudnienia odwołującego na kontrakcie zagranicznym na terenie NRD, od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r., dokumentacja potwierdzająca wysokość zarobków zajmowanych na stanowisku takim, jakie zajmował odwołujący przed wyjazdem do NRD obejmuje całe lata 1982-1983, natomiast, po to, by wynagrodzenie zastępcze mogło być uwzględnione do wyliczenia wysokości

kapitału początkowego odwołującego konieczne jest przedstawiane wysokości wynagrodzenia zastępczego dokładnie za okres pobytu odwołującego na kontrakcie zagranicznym, tj. za okres od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 13 grudnia 1982 r. i o dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 25 maja 1983 r. Biegły podał także, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony dla potrzeb kapitału początkowego, to wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu lat 1980-1989, który wynosi 100,17% i jest taki sam jak wyliczony w decyzji organu rentowego z dnia 14 marca 2016 r. Zaznaczył, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z lat wskazanych przez odwołującego, tj. 1979-1988 wynosi 97,58%, natomiast wyliczony z wybranych 20 lat kalendarzowych wynosi 87,64% i jest on niższy niż wyliczony z kolejnych 10 lat, tj. z lat 1980-1989 (opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości P. B. z października 2017 r. k. 133-159 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia zgłosił odwołujący, który podał, że biegły popełnił szereg błędów rachunkowych w zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za lata 1977-1979 z tytułu zatrudnienia w ZM (...) w W.. Wskazał, że w tym okresie czasu jego zarobki wynosiły 3.700,00 zł plus 10% premii uznaniowej plus 500,00 zł dodatku funkcyjnego i 5% dodatku za wysługę lat, natomiast od dnia 1 listopada 1977r. jego zarobki wynosiły 4.300,00 zł plus 10% premii uznaniowej i 5% dodatku za wysługę lat. Odnosząc się natomiast do okresu zatrudnienia w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy w Oddziale (...) z siedzibą w W. odwołujący wskazał, że został przyjęty do pracy na stanowisko kierownika Produkcji i Usług za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 4.000,00 zł plus dodatek funkcyjny w wysokości 1.800,00 zł plus stała premia regulaminowa w wysokości 20%. Wskazał nadto, że na podstawie takich samych dokumentów biegły wyliczył choć z błędami rachunkowymi odmiennie kwoty wynagrodzeń uzyskiwanych w ww. zakładach pracy, nie uwzględniając przy tym tzw. „trzynastek” oraz premii. Biegły sądowy nie uwzględnił także faktycznych zarobków uzyskiwanych przez odwołującego na kontrakcie zagranicznym w NRD podnosząc, że nie posiada szczegółowych kart pracy, dotyczących konkretnie okresu zatrudnienia od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. Z kolei w zakresie okresów nieskładkowych, biegły sądowy nie uwzględnił okresu przebywania przez niego na zwolnieniach lekarskich w trakcie odbywania studiów wyższych na Politechnice (...). Na tej podstawie odwołujący wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu rachunkowości (pismo procesowe z dnia 27 listopada 2017 r. k. 171-172 a.s.).

W opinii uzupełniającej ze stycznia 2018 r. biegły sądowy z zakresu (...) i finansów (...), ustosunkowując się do zastrzeżeń odwołującego zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 27 listopada 2017 r. wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru dla potrzeb wyliczenia kapitału początkowego został obliczony w wariantcie najkorzystniejszym dla odwołującego i jest to wskaźnik wyliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu lat 1980-1989, który wynosi 100,17% i jest taki sam jak wyliczony w decyzji organu rentowego z dnia 14 marca 2016 r. Z kolei wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z lat wskazanych przez odwołującego, tj. 1979-1988 wynosi 97,58%, natomiast wyliczony z wybranych 20 lat kalendarzowych wynosi 87,64% i wskaźniki te są niższe niż wyliczone z kolejnych 10 lat, tj. z lat 1980-1989. Biegły podkreślił, że z okresu zatrudnienia odwołującego w Zakładach (...) z siedzibą w W. wynagrodzenie ustalono na podstawie dokumentacji kadrowej przedstawionej przez Archiwum Państwowe w W. oraz Archiwum dokumentacji osobowej i placowej w M.. Na podstawie dokumentacji znajdującej się w udostępnionej dokumentacji ustalono składniki wynagrodzenia przysługujące odwołującemu, przy czym w treści opinii pierwotnej wyodrębniono składnik wynagrodzenia w postaci premii, który zgodnie z zapisami znajdującymi się w dokumentacji kadrowej był składnikiem fakultatywnym, o czym świadczy sformułowanie „z zachowaniem prawa do premii” bądź określenie, że wysokość premii wynosi do 15%. Mając na uwadze powyższe, w wyliczeniach w opinii pierwotnej uwzględniono tylko te składniki wynagrodzenia, które obligatoryjnie wynikały z dokumentacji kadrowej. W związku z powyższym w wyliczeniach nie uwzględniono premii, albowiem z dokumentacji kadrowej nie wynika, aby miała ona charakter obligatoryjny, a brak jest innych dowodów wskazujących na to, że była ona systematycznie i cyklicznie wypłacana. W przypadku zaś przedstawienia innej dokumentacji, np. dokumentacji placowej (list plac) możliwe będzie dokonanie ponownych wyliczeń. Następnie biegły podał, że na podstawie świadectwa pracy z dnia 29 lutego 1980 r. ustalono, że odwołujący był zatrudniony w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy (...) w okresie od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r., tj. przez okres sześciu miesięcy. W aktach rentowych i aktach sprawy brakuje natomiast innej dokumentacji na podstawie, której możliwe byłoby ustalenie wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymywał odwołujący w okresie pracy w ww. zakładzie pracy. Wynagrodzenie za okres pracy w Zakładach (...)

z siedzibą w W. obliczono na podstawie dokumentacji kadrowej przedstawionej przez Archiwum Państwowe w W. oraz Archiwum dokumentacji osobowej i płacowej w M., natomiast za okres pracy w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy (...) brakuje dokumentacji kadrowej na podstawie, której możliwe byłoby wyliczenie wysokości wynagrodzenia innego niż przyjęte w treści opinii wynagrodzenie minimalne za pracę. Odnosząc się w dalszej kolejności, do okresu pracy odwołującego na kontrakcie zagranicznym w NRD biegły stwierdził, że w przypadku gdy odwołujący przedstawi stosowne zaświadczenia, możliwe jest przyjęcie wynagrodzenia zastępczego, tj. potwierdzającego wysokość zarobków uzyskiwanych na zajmowanym przez odwołującego stanowisku, takim jak zajmował on przed wyjazdem do NRD. Uwzględniając, że odwołujący był zatrudniony w NRD w okresie od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. dla potrzeb przyjęcia wynagrodzenia zastępczego do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru konieczne jest przedłożenie zaświadczenia potwierdzającego wynagrodzenie zastępcze za taki sam okres, za jaki odwołujący przebywał za granicą. Mając na uwadze to, że możliwe było przedstawienie wynagrodzenia zastępczego za cały 1982 i 1983 rok - co pracodawca ustalił na podstawie dokumentacji płacowej, najprawdopodobniej możliwe będzie przedstawienie wynagrodzenia zastępczego za ww. wskazany okres czasu. Biegły podał nadto, że zgodnie z art. 7 ust. 9 ustawy emerytalnej okresem nieskładkowym jest między innymi okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Mając na uwadze powyższe, w wyliczeniach w opinii pierwotnej biegły przyjął, jako okres nieskładkowy okres studiów odwołującego w wymiarze 5 lat, tj. w wymiarze określonym w programie studiów (opinia uzupełniająca biegłego sądownego z zakresu rachunkowości P. B. ze stycznia 2017 r. k. 179-192 a.s.).

W ustnej opinii uzupełniającej z dnia 19 września 2018 r. biegły sądowy z zakresu (...) i finansów (...) doprecyzował, że w aktach sprawy brak jest dokumentów potwierdzających sprawowanie przez odwołującego opieki nad dzieckiem w okresie od dnia 20 lutego 1976 r. do dnia 5 sierpnia 1976 r. Biegły sądowy jeszcze raz podkreślił, że jako okres nieskładkowy, zaliczył okres studiów odwołującego w wymiarze 5 lat, tj. w wymiarze określonym zgodnie z programem studiów na podstawie art. 7 ust. 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Podał także, że jeżeli chodzi o okres zatrudnienia w Zakładach (...) z siedzibą w W., to nie uwzględnił wskazywanej przez odwołującego premii, albowiem jak wynika z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy miała ona charakter fakultatywny, a nie obligatoryjny, na co wskazuje m.in. sformułowanie „z zachowaniem prawa do premii” oraz „wysokość premii wynosi do 15%”. Odnośnie zaś dodatku stażowego w wysokości 5% biegły wskazał, że w przedłożonym za ten okres zatrudnienia świadectwie pracy zaznaczono, że na dzień jego wydania obowiązywał dodatek stażowy, jednak nie wskazano daty początkowej jego obowiązywania. Odnośnie zaś okresu zatrudnienia na kontrakcie zagranicznym na terenie NRD biegły podał, że dla potrzeb przyjęcia wynagrodzenia zastępczego do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru konieczne jest przedłożenie zaświadczenia potwierdzającego wynagrodzenie zastępcze za taki sam okres, za jaki odwołujący przebywał za granicą, tj. konkretnie za okres od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. Biegły podniósł również, że w aktach rentowych i aktach sprawy brakuje jakiegokolwiek dokumentacji, na podstawie której możliwe byłoby ustalenie wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymywał odwołujący w okresie pracy w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy (...). Z tego też względu, w tym zakresie organ rentowy prawidłowo przyjął wynagrodzenie minimalne na podstawie art. 15 ust. 2 powołanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (ustna opinia uzupełniająca biegłego sądownego z zakresu rachunkowości P. B. z dnia 19 września 2018 r. k. 225-226 a.s.).

W dniu 5 października 2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wydał kolejną decyzję, znak: (...) -2015, mocą której w oparciu o przedłożony dodatkowy dokument w postaci oświadczenia o zarobkach z dnia 20 września 2018 r., ponownie ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 138.982,91 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. z okresu 1980-1998. Wyliczony z tego okresu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 109,06%. Natomiast decyzją z dnia 8 października 2018 r., znak: (...) w związku z ponownie ustalonym kapitałem początkowym organ rentowy przeliczył wysokość emerytury A. S. (decyzja z dnia 5 października 2018 r., znak: (...) -2015, k. 123-125, decyzja z dnia 8 października 2018 r., znak: (...) k. 126-128 a.r.).

W piśmie procesowym z dnia 8 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 477⁽¹³⁾k.p.c. w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja z dnia 14 marca 2016 r., znak: (...) -2015, została zmieniona przez decyzję z dnia 5 października 2018r., znak: (...) -2015 i w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...) została zmieniona przez decyzję z dnia 8 października 2018 r., znak: (...) (pismo procesowe z dnia 8 października 2018 r. k. 235 a.s.).

Na rozprawie w dniu 6 listopada 2018 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe (protokół rozprawy z dnia 6 listopada 2018 r. k. 242-243 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, aktach sprawy o sygn. akt VII U 740/16 i aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy oparł się także na opiniach biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów (...) zarówno głównej z października 2017 r. (k. 133-159 a.s.), jak i uzupełniających ze stycznia 2018 r. (k. 179-192 a.s.) oraz z września 2018 r. (k. 225-226 a.s.). Sporządzone przez biegłego opinie są rzetelne i logiczne w związku, z czym Sąd dał im wiarę w całości. W treści ww. opinii, biegły zaprezentował szczegółowe wyliczenie kapitału początkowego oraz emerytury odwołującego, mając na uwadze całokształt dokumentacji pracowniczej A. S., załączonej do akt niniejszej sprawy, jak również do akt rentowych. Zdaniem Sądu Okręgowego rzeczony opinie zostały sporządzone kompleksowo i rzetelnie, a zaprezentowane przez biegłego wnioski korespondowały z tezą dowodową i zostały sformułowane w sposób przejrzysty i zrozumiały. Treść opinii, w tym również opinii uzupełniających, ani sposób ich sporządzenia nie budził zastrzeżeń Sądu, wobec czego mogły one stanowić podstawę do czynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Postępowanie w sprawie z odwołania A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 lipca 2015 r., znak: (...) -2015, 17 lipca 2017 r., znak: (...) 14 marca 2016 r. znak: (...) -2015 i z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...)w części podlegało umorzeniu, zaś w pozostałym zakresie Sąd odwołanie oddalił.

Z uwagi na przedmiot sporu tytułem wstępu podkreślania wymaga, że A. S., jako osobie urodzonej pod dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje prawo do emerytury w myśl art. 24 i następnych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270), zwanej dalej ustawą emerytalną. Wymieniony przepis art. 24 wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego, co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zasady obliczania wysokości emerytury określonej w art. 24 zostały ustalone w art. 25 -26 ustawy emerytalnej. W myśl art. 26 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 ustawy. Z kolei z art. 25 ust. 1 ustawy wynika, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W świetle zacytowanych przepisów jednym z podstawowych elementów obliczenia wysokości przyznanej ubezpieczonemu emerytury jest kapitał początkowy. Zgodnie z art. 173 ust. 1-3 ustawy emerytalnej ustala się go dla

ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Jego wartość ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Z kolei w myśl art. 174 ust. 1 i 2 ww. ustawy, wyliczenia kapitału dokonuje się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Ustala się podstawę wymiaru w oparciu o zasady określone w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, to jest z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 15 ust. 1) bądź z okresu 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6). Ponadto, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 5 oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Sąd Okręgowy, rozpoznając odwołanie A. S., podzielił stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co do konieczności zastosowania art. 477¹³ § 1 k.p.c. Wskazany przepis stanowi, że zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez Sąd - przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

W rozpatrywanej sprawie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 14 marca 2016 r. wydaną w sprawie ponownego ustalenia kapitału początkowego oraz decyzją z dnia 15 marca 2016 r. w sprawie przyznania prawa do emerytury, zmienił decyzje zaskarżone przez A. S. z dnia 15 i 17 lipca 2015 r. w ten sposób, że przyjął do wyliczenia wartości kapitału początkowego wysokość wynagrodzenia uzyskanego przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia od dnia 25 października 1971 r. do dnia 31 lipca 1990 r. na stanowisku tokarza w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowym (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na podstawie przedłożonego przez ubezpieczonego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, z którego wynika, że za ten okres zatrudnienia ubezpieczony pobrał następujące kwoty wynagrodzeń: za 1981 r. – 104.845,00 zł, za 1982 r. – 159.463,00 zł, za 1983 r. – 219.594,00 zł, za 1984 r. – 262.646,00 zł, za 1985 r. – 285.915,00 zł, za 1986 r. – 405.437,00 zł, za 1987 r. – 470.772,00 zł, za 1988 r. – 759.606,00 zł, za 1989 r. – 2.632.517,00 zł oraz za 1990 r. – 4.454.668,00 zł (k. 114 a.r.). Powyższa okoliczność wynika wprost ze stanowiska organu rentowego przedstawionego w piśmie procesowym z dnia 16 marca 2016 r., w którym ZUS wskazywał na dokonanie powyższej zmiany, a także z analizy decyzji z 14 marca 2016 r. oraz z 15 marca 2016 r. Jednocześnie na mocy ww. decyzji do ustalenia kapitału początkowego zaliczony został okres współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej Zakład Usług (...) H. S. (2) od dnia 1 kwietnia 1990 r. do dnia 5 kwietnia 1991 r. oraz od dnia 1 lipca 1991 r. do dnia 28 lutego 1993 r. Do stażu zaliczono również okresy prowadzonej przez odwołującego działalności gospodarczej - za które zostały opłacone składki tj. od dnia 1 czerwca 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. oraz od dnia 1 stycznia 1995 r. do dnia 3 grudnia 1998 r. W konsekwencji w odniesieniu do wskazanych powyżej okresów czasu żądanie A. S. zostało zaspokojone. W tym zatem zakresie zaistniały przesłanki do umorzenia postępowania na podstawie art. 477¹³ § 1 k.p.c., o czym Sąd orzekł w pkt. 1 wyroku.

Wobec powyższego sporne pozostawały nadal okresy: od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r. z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) z siedzibą w W., okres od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. z tytułu zatrudnienia na kontrakcie zagranicznym na terenie NRD, okresy przebywania na zwolnieniach lekarskich w trakcie odbywania studiów wyższych na Politechnice (...) od dnia 9 marca 1973 r. do dnia 1 października 1973 r. oraz od dnia 15 września 1975 r. do dnia 17 lutego 1976 r., a także okres sprawowania opieki nad małoletnim dzieckiem od dnia 20 lutego 1976 r. do dnia 5 sierpnia 1976 r. Sposób sformułowania zarzutów w tej części może sugerować, że organ rentowy ww. okresy w ogóle pominął, nie uwzględniając ich do okresów składkowych i nieskładkowych. Tymczasem analiza zaskarżonych decyzji, w tym wykazu wprowadzonych okresów ubezpieczonego, wskazuje że ww. lata zostały uwzględnione, za wyjątkiem tego okresu czasu, kiedy A. S. korzystał z urlopu wychowawczego z uwagi na brak jakiegokolwiek dokumentacji potwierdzającej przebywanie na ww. urlopie. Jednocześnie z uwagi na brak kart wynagrodzeń za lata 1979-1980, organ rentowy na podstawie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, przyjął wynagrodzenie

minimalne, zaś za pozostałe sporne lata uwzględnił płace wskazane w stosownych zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Organ rentowy, dokonując zmiany zaskarżonych decyzji w części, podnosił, że z uwagi na brak jakiegokolwiek dokumentacji płacowej za okres zatrudnienia w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy (...) od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r. (poza świadectwem pracy z dnia 29 lutego 1980 r.) nie ma możliwości uwzględnienia innego wynagrodzenia niż minimalne. Na podstawie analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ubezpieczony w żaden sposób nie wykazał wysokości otrzymywanego w tym czasie wynagrodzenia w związku, z czym brak było podstaw do dokonania zmiany zaskarżonych decyzji w tym zakresie. Odwołujący poza ww. świadectwem pracy z dnia 29 lutego 1980 r. nie dysponował bowiem żadnym innym dowodem, w szczególności ani zaświadczeniem Rp-7, ani wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej, potwierdzającym wysokość osiągniętych w spornym okresie czasu dochodów z tytułu powyższego zatrudnienia. W takiej sytuacji zasadne było zastosowanie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Wskazany przepis stanowi bowiem, że jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej). Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że obowiązujące przed latami 80-tymi przepisy w zakresie przechowywania dokumentacji zatrudnienia, nie kładły nacisku na przechowywanie akt przez wiele lat, natomiast przewidywały krótkie terminy archiwizacji akt dokumentacji płacowej wynoszące na podstawie przepisów Zarządzenia Ministra Finansów z 20 stycznia 1951 r. w sprawie przechowywania dokumentów oraz ksiąg rachunkowych w przedsiębiorstwach państwowych, centralach spółdzielczo – państwowych oraz spółdzielniach oraz Zarządzeniach Ministra Finansów z dnia 4 sierpnia 1954 r. w sprawie dokumentacji płac i rozliczeń za płace z pracownikami w Przedsiębiorstwach uspołecznionych - 12 lat. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, iż w niniejszej sprawie brak jest jednoznacznych dowodów wskazujących na to, jakie faktycznie zarobki uzyskiwał odwołujący w okresie od dnia 1 września 1979 r. do dnia 29 lutego 1980 r.

Odnosząc się natomiast do możliwości wliczenia do podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego A. S. także premii uznaniowych uzyskiwanych w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) z siedzibą w W. od dnia 5 sierpnia 1976 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r. - Sąd Okręgowy uznał, że w tej sprawie taka możliwość nie istnieje. Wprawdzie z angaży za lata 1976-1977 wynika, że premia taka była przewidziana, jako składnik wynagrodzenia aczkolwiek jak wynika z dokumentacji pracowniczej z powyższego okresu zatrudnienia, miała ona charakter wyłącznie fakultatywny na co wskazuje m.in. sformułowanie: „z zachowaniem prawa do premii” oraz ze wskazaniem, że „wysokość premii wynosi do 15%”. Z powyższej dokumentacji nie wynika także, w jakich odstępach czasu przyznawana była premia uznaniowa, czy miała ona charakter kwartalny, czy np. roczny oraz jaka faktycznie była jej wysokość. Co za tym idzie, nie sposób było ustalić w jakiej wysokości premię tę – będącą jednak fakultatywnym składnikiem wynagrodzenia – odwołujący otrzymywał w określonych odstępach czasu. Na pewno bowiem nie było tak, że otrzymywał ją co miesiąc w maksymalnej wysokości. Dlatego też, uznając, że w tym zakresie nie jest możliwe ustalenie z całą pewnością choćby minimalnej kwoty faktycznych wypłat na rzecz A. S. premii uznaniowych, Sąd Okręgowy uznał odwołanie w tej części za niezasadnione.

Szczegółowy tryb postępowania w sprawach ustalania prawa do świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie emerytalnej został określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. nr 237, poz. 1412). Stosownie do przepisu § 10 ust. 1 powyższego rozporządzenia, osoba ubiegająca się o emeryturę powinna przedstawić dokumenty stwierdzające okresy zatrudnienia uzasadniające prawo do świadczeń oraz ich wysokość. Z kolei zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Aby potwierdzić wysokość wynagrodzenia otrzymywanego w danym okresie zatrudnienia wymagane jest przedłożenie dokumentów wymienionych w § 21 cytowanego wyżej rozporządzenia. W odniesieniu do podstawy wymiaru składki ubezpieczeniowej w postaci wynagrodzenia z tytułu stosunku pracy, brak odpowiedniej dokumentacji płacowej i innych dokumentów, takich

jak wpisy w książeczce ubezpieczeniowej, przeważnie uniemożliwia prawidłowe ustalenie wysokości takiego wynagrodzenia za pomocą innych środków dowodowych. Jest to bowiem trudne z uwagi na szczegółowość takich danych przy znacznej najczęściej odległości czasowej. Zaliczenie zaś nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (zob. wyrok Sądu Najwyższych z 9 stycznia 1998r. II UKN 440/97). Jednocześnie w orzecznictwie podkreśla się, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie ma ograniczeń co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków i w myśl art. 473 k.p.c. wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi dostępnymi dowodami przewidzianym w Kodeksie postępowania cywilnego. Rzeczą sądu jest natomiast ocena wiarygodności przedstawionych w toku postępowania dowodów. Pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami ubezpieczeń społecznych nie można jednak zapominać, że wysokość zarobków stanowiących podstawę wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, przybliżony, oparty jedynie na domniemaniu, czy uprawdopodobnieniu Zadaniem Sądu Okręgowego w sprawach o wysokość emerytury czy kapitału początkowego jest więc dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie czasu. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości w odniesieniu do poszczególnych miesięcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997r. II UKN 186/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 1997r. III AUa 105/97).

Powołane okoliczności, zdaniem Sądu, skutecznie ograniczały możliwość ustalenia rzeczywistej wysokości pobieranego przez A. S. wynagrodzenia w okresie od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. z tytułu zatrudnienia na kontrakcie zagranicznym w NRD. Dla potrzeb przyjęcia wynagrodzenia zastępczego do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia konieczne jest bowiem przedłożenie zaświadczenia potwierdzającego wynagrodzenie zastępcze za okres tożsamy do konkretnego okresu zatrudnienia ze wskazaniem konkretnych kwot za kolejne miesiące. Co do tego okresu czasu, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu obejmuje z kolei całe lata 1982-1983 bez jednoczesnego wyszczególnienia okresu pracy odwołującego na kontrakcie zagranicznym. Trudno zatem na podstawie tych informacji zawartych we wskazanym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ustalić, jak te zarobki faktycznie się kształtowały. Jednocześnie w tym zakresie nie można z całą pewnością przyjąć, aby wysokość wynagrodzenia przysługującego ubezpieczonemu w ramach pracy na rzecz niemieckiego Przedsiębiorstwa była po pierwsze jednolita i niezmienna przez cały okres zatrudnienia, a po drugie obejmowała takie same stawki i systemy wynagradzania. Ponadto w tym zakresie mogły także występować różnice w wysokości wynagrodzeń pomiędzy poszczególnymi miesiącami. Odwołujący nie wykazał także w jakim wymiarze czasu pracy świadczył pracę w ramach kontraktu zagranicznego, co również mogło mieć wpływ na wysokość uzyskiwanego przez niego w tym okresie czasu wynagrodzenia. Z kolei, jak już zostało wskazane, zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości z ich przyporządkowaniem do konkretnego okresu czasu. Na podstawie zaświadczenia RP-7 obejmującego całe lata 1982-1983 nie było więc możliwości ustalenia i przyjęcia kwot, które można byłoby przyjąć jako stale wypłacane w kolejnych miesiącach kalendarzowych spornego okresu czasu. W świetle ustaleń faktycznych Sądu, nie może budzić wątpliwości, że wnioskodawca nie przedstawił środków dowodowych tak na gruncie postępowania przed organem rentowym, jak i w niniejszym postępowaniu odwoławczym, mogących skutkować uznaniem, że w okresie od dnia 25 maja 1982 r. do dnia 25 maja 1983 r. uzyskiwał zarobki na wskazywanym przez siebie poziomie, innym aniżeli określony w załączonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej. Z tych też względów, Sąd Okręgowy uznał, że do wyliczenia kapitału początkowego organ rentowy prawidłowo przyjął wynagrodzenie zastępcze wskazane w dokumencie Rp-7 wystawionym za ww. wskazany okres czasu. W tym zakresie zastosowania nie mógł znaleźć także art. 322 k.p.c., gdyż przepisy ubezpieczeń społecznych, w tym zasady ustalania wysokości emerytury, są regulowane normami bezwzględnie obowiązującymi, a prawo materialne nie przynależy do gałęzi prawa cywilnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 6 października 2015r., sygn. akt III AUa 712/15). Poza tym istotne jest również, że orzeczenie bez ścisłego udowodnienia żądania na podstawie art. 322 k.p.c. w sprawach dotyczących roszczenia o zasądzenie dochodów, jest dozwolone jedynie w przypadku roszczeń wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego. Tymczasem żądanie ubezpieczonego ma podstawę prawną w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz stosownych rozporządzeń i nie mogło być uwzględnione przy zastosowaniu omawianego przepisu.

Zgodnie z art. 185a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 184, kapitał początkowy podlega przeliczeniu, poprzez dodanie do okresów nieskładkowych okresów, o których mowa w art. 7 pkt 9, przebytych przed dniem 1 stycznia 1999 r., w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 okresów składkowych udowodnionych do dnia zgłoszenia wniosku o emeryturę. Do przeliczonego kapitału początkowego stosuje się przepisy art. 173 ust. 3-6. Okresy nieskładkowe, o których mowa w ust. 1, ustala się z dokładnością do pełnego miesiąca (ust. 2). Z kolei, jak wynika z art. 7 pkt 9 cytowanej ustawy, okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów, są okresami nieskładkowymi. W tym zakresie Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo zatem zaliczył w charakterze okresu nieskładkowego, okres studiów odwołującego w wymiarze 5 lat, tj. w wymiarze określonym w programie studiów. Jednocześnie, jako okresy nieskładkowe, organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okresy przebywania na zwolnieniach lekarskich: od dnia 16 czerwca 1993 r. do dnia 25 czerwca 1993 r., od dnia 5 sierpnia 1993 r. do dnia 13 sierpnia 1993 r., od dnia 1 października 1993 r. do dnia 8 października 1993 r., od dnia 24 listopada 1993 r. do dnia 18 kwietnia 1994 r. oraz od dnia 1 grudnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 1994 r. oraz okres przebywania na urlopie bezpłatnym od dnia 5 lipca 1993 r. do dnia 23 lipca 1993 r. W aktach sprawy brak jest natomiast dokumentacji potwierdzającej, że odwołujący w trakcie odbywania studiów na Politechnice (...) przebywał na wskazywanych dwóch zwolnieniach lekarskich, jak również dokumentacji, że w okresie od dnia 20 lutego 1976 r. do dnia 5 sierpnia 1976 r. przebywał na urlopie wychowawczym związanym z koniecznością sprawowania opieki nad małoletnim dzieckiem. Z tego też względu, organ rentowy zasadnie nie zaliczył powyższych okresów czasu do ogólnego stażu ubezpieczeniowego odwołującego A. S..

Odnosząc się do zarzutu A. S., że organ rentowy przyjął do ustalenia kapitału początkowego niekorzystny dla niego wariant, Sąd ocenił ten zarzut jako niezasadny. W tym zakresie biegły sądowy z zakresu rachunkowości i finansów (...) wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru dla potrzeb wyliczenia kapitału początkowego został obliczony w wariantcie najkorzystniejszym dla odwołującego i jest to wskaźnik wyliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu lat 1980-1989, który wynosi 100,17% i jest taki sam jak wyliczony w decyzji organu rentowego z dnia 14 marca 2016 r. Z kolei wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z lat wskazanych przez odwołującego, tj. z lat 1979-1988 wynosi 97,58%, natomiast wyliczony z wybranych 20 lat kalendarzowych wynosi 87,64% i wskaźniki te są niższe niż wyliczone z kolejnych 10 lat, tj. z lat 1980-1989. Organ rentowy wybrał zatem ten, który daje A. S. możliwość uzyskania wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i wyliczenia kapitału początkowego o wartości najwyższej z możliwych.

W opisanych okolicznościach, Sąd Okręgowy ocenił odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 lipca 2015 r., znak: (...) -2015, z dnia 17 lipca 2015 r., znak: (...), z dnia 14 marca 2016 r. decyzję, znak: (...) -2015 i z dnia 15 marca 2016 r., znak: (...), jako niezasadne w części, w jakiej postępowanie nie zostało umorzona. Z tych też względów Sąd Okręgowy w pkt 2 sentencji wyroku orzekł o oddaleniu odwołania w pozostałym zakresie, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

Zarządzenie: (...)